



KAMK • University  
of Applied Sciences



**KUUSAMON JA TAIVALKOSKEN  
PAINOPISTETOIMIALOJEN SEURANTA**

**Arto Heikkinen**

KUUSAMON JA TAIVALCOSKEN  
PAINOPISTETOIMIALOJEN SEURANTA

Arto Heikkinen

Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B

Raportteja ja selvityksiä 130

**Yhteystiedot:**

Kajaanin Ammattikorkeakoulun kirjasto

PL 240, 87101 KAJAANI

Puh. 044 7157042

Sähköposti: [amkkirjasto@kamk.fi](mailto:amkkirjasto@kamk.fi)

<http://www.kamk.fi>

**Kannen kuva:** Pasi Korhonen / Gateway to Land of National Parks -hanke

Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 130 / 2021

ISBN 978-952-7219-83-6

ISSN 1458-915X

# SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Selvityksen taustaa.....	1
1.2	Selvityksen tarkoitus ja tavoitteet.....	1
2	SELVITYKSEN KESKEISET KÄSITTEET, TOIMIALAT JA TUNNUSLUVUT .....	2
2.1	Selvityksessä sovellettavat avainkäsitteet .....	2
2.2	Selvitykseen sisällytettävät toimialaryhmät ja toimialat.....	4
2.3	Taloudelliset tunnusluvut ja muut mittarit .....	5
3	PAINOPISTETOIMIALOJEN TUNNUSLUVUT JA KEHITTÄMISEN SEURANTA .....	7
4	YHTEENVETO JA POHDINTA .....	12
	LÄHTEET .....	16
	LIITE 1 TOIMIALASELVITYKSEN TULOKSET KAAVIOKUVINA	

# 1 JOHDANTO

## 1.1 Selvityksen taustaa

Kajaanin ammattikorkeakoulu toteutti vuonna 2019 Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy:n toimeksiannosta Kuusamon ja Taivalkosken toimialaselvityksen, jonka tavoitteena oli kehittää alueen painopistetoimialoille aluetaloudellisten vaikutusten mittaamis- ja seurantamalli sekä selvittää mittaamismalliin pohjautuen painopistetoimialojen lähtötilanne (Järviluoma & Kauppila 2019). Alkuperäisen selvityksen painopistetoimialoiksi valikoituivat Kuusamon kaupungin ja Taivalkosken kunnan tulo- ja työllisyysvaikutuksiltaan merkittävimmät toimialat, jotka olivat alkutuotanto, matkailu, metsäklusteri, päivittäistavarakauppa ja teollisuus.

Vuonna 2019 toteutetussa toimialaselvityksessä painopistetoimialat määriteltiin täsmällisesti Tilastokeskuksen TOL (2008) -toimialaluokituksen koodeilla (Tilastokeskus 2008). Tämän jälkeen toimialoille valittiin kvantitatiiviset mittarit ja selvitettiin valituille mittareille uusimmat tunnusluvut. Alkuperäisessä selvityksessä saatavilla olivat vuoden 2017 taloudelliset tunnusluvut, koska tunnuslukujen pohjana toimivan Tilastokeskuksen toimipaikkarekisterin viive tilastojen julkistamisessa on yli vuosi. Muut tunnusluvut selvityksessä ovat vuodelta 2018. Selvityksessä aukikirjoitettu seurantamalli mahdollistaa valittujen indikaattoreiden systemaattisen ja yhdenmukaisen seurannan tulevaisuutta silmällä pitäen. Tässä seurantaraportissa painopistetoimialojen tunnusluvut on päivitetty uusimmilla saatavissa olevilla luvuilla alkuperäisessä toimialaselvityksessä esitellyn seurantamallin mukaisesti.

## 1.2 Selvityksen tarkoitus ja tavoitteet

Tämän selvityksen tarkoituksena on tuottaa Kuusamon kaupungin ja Taivalkosken kunnan aluetalouden painopistetoimialojen kehityksen seuranta esittäen valittujen toimialojen taloudellisten ja muiden tunnuslukujen kehitys suhteessa vuonna 2019 julkaistuun selvitykseen. Edellinen selvitys tarkasteli toimialojen tunnuslukuja vuosina 2017–2018 ja tässä seurantaraportissa kuvataan valittujen toimialojen ja indikaattoreiden kehitys pääosin kahden vuoden aikajaksolla. Selvityksen on laatinut Kajaanin ammattikorkeakoulu Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy:n toimeksiannosta kesä-heinäkuussa 2021.

Selvityksen tavoitteena on päivittää aiemmassa toimialaselvityksessä määriteltyjen painopistetoimialojen taloudelliset ja muut tunnusluvut TOL (2008) -toimialaluokituksen tukeutuen sekä kuvata tunnuslukujen kehityssuuntia. Tunnuslukujen kehityksen pohjalta tehdään selvityksen pohdintaosiossa pienimuotoista tulkintaa, mutta selvityksen tavoitteena ei ole antaa toimenpide-ehdotuksia. Seurantaraportin avulla saatavat tunnusluvut ovat luonteeltaan jälkikäteistarkastelua, jotka mittaavat alueella alkuperäisen selvityksen jälkeen tapahtunutta kehitystä viiveen ollessa eri tilastojen julkistamisesta johtuen reilu vuosi. Toimialoittaista seuranta on mahdollista yhä jatkaa vuoden tai kahden välein ja muodostaa aikasarjoja, joita voidaan luotettavammin hyödyntää yksinkertaisiin ennusteisiin toimialojen kehityksestä. Toimialojen kehityksen seuranta tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi ja edesauttaa kuntastrategioiden toteutusta.

## 2 SELVITYKSEN KESKEISET KÄSITTEET, TOIMIALAT JA TUNNUSLUVUT

### 2.1 Selvityksessä sovellettavat avainkäsitteet

Alkuperäisen toimialaselvityksen ja sitä kautta myös seurantaraportin keskeisimpien tunnuslukujen perustana on Tilastokeskuksen alueellisen yritystoimintatilaston kunnittainen toimipaikkatilasto. Alueellinen yritystoimintatilasto kuvaa Suomessa toimivien yritysten toimipaikkojen rakennetta ja toimintaa alueittain, toimialoittain ja kokoluokittain. Tilastoyksikkönä on yrityksen tai muun taloudellista toimintaa harjoittavan yksikön toimipaikka.

Selvityksen **toimialat ja niiden alla olevat toimipaikat** muodostuvat Tilastokeskuksen TOL (2008) -toimialaluokituksen perusteella (Tilastokeskus 2008). Tilastokeskukselta tilattava yritystoimipaikka-aineisto kattaa lähes kaikki toimialat. Tilastoyksiköiksi valitaan toimipaikat, jotka ovat toimineet yli puoli vuotta ja jotka ovat työllistäneet enemmän kuin puoli henkilöä tai joiden liikevaihto on ylittänyt 11 810 euroa vuonna 2019. Salassapitovelvollisuuksien vuoksi kunnassa on oltava vähintään kolme toimipaikkaa, jotta Tilastokeskus julkaisee toimialakohtaisia liikevaihto- ja henkilöstömäärätietoja. (Tilastokeskus 2020a.)

Selvitykseen valittujen toimialojen osalta on huomioitava muutamiin toimialoihin liittyvät rajoitteet tiedoissa. Metsätalouden toimialalla (TOL 02) sekä maatalouden, metsä- ja kalatalouden (TOL A) toimipaikoista tilastoituvat vain toimipaikat, joiden liikevaihto ylittää tilastorajan. Kunnittaisessa toimipaikkatilastossa ei julkaista liikevaihtotietoja toimialalta kasvinviljely ja kotieläintalous (TOL 01), joten maatalouden liikevaihto jää yritystoimipaikkatilastoinnin ulkopuolelle. Puuttuva liikevaihto on korvattu selvityksessä kasvinviljely ja kotieläintalous toimialan maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta lasketulla maatilayritysten tulojen yhteismäärällä. Luvuissa on silloin mukana maataloustuotteiden myyntitulojen lisäksi erilaiset maataloustuet. Vastaavaa liikevaihdon laskentatapaa on sovellettu Luonnonvarakeskuksen maa- ja puutarhatalouden tuloslaskelmissa, joita ei ole saatavissa kunnittain. Luonnonvarakeskuksen tuloslaskelmissa liikevaihto = myyntituotot + tuet. Tilastokeskuksen maa- ja metsätalousyritysten taloustilaston lukujen osalta on vielä syytä huomata, että tilastoon sisältyvät pelkästään maatilatalouden tuloverolain (MVL) alaiset maatilayritykset. Maataloutta harjoitetaan enenevässä määrin myös elinkeinoverolain (EVL) piiriin kuuluvissa yrityksissä, jotka jäävät ainakin toistaiseksi tämän tilaston ulottumattomiin. (Tilastokeskus 2021b.)

**Toimipaikka** voi jo sellaisenaan muodostaa yrityksen (yksitoimipaikkainen yritys) tai sitten olla selkeästi rajattava osa yritystä (monitoimipaikkainen/monitoimialainen yritys). Varsinainen toimipaikka on yhden yrityksen tai yritystyyppisen yksikön omistama, yhdessä paikassa sijaitseva ja pääasiassa yhdenlaisia tavaroita tai palveluja tuottava yksikkö. Varsinaisella toimipaikalla on yleensä sekä henkilöstöä että liikevaihtoa. Toimipaikan alueellisena yksikkönä on sijaintikunta. Tilastokeskuksen yritysrekisteri ylläpitää toimipaikkarekisteriä. Yritysrekisteri tiedustelee toimipaikkojen perustiedot (toimiala, sijainti, palkansaajat) seuraavilla tiedusteluilla: yritysrekisterin

monitoimipaikkaisten yritysten tiedustelu, yritysrekisterin yksitoimipaikkaisten yritysten tiedustelu ja toimipaikkarakenne- ja henkilötiedustelu. (Tilastokeskus 2021a).

**Liikevaihto** kuvaa varsinaisen toiminnan myyntituottoja, joista on vähennetty myönnetyt alennukset sekä arvonlisävero, ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot (Tilastokeskus 2021a).

**Henkilöstö** sisältää sekä palkansaajien että yrittäjien työpanoksen henkilötyövuosina mitattuna. Esimerkiksi läpi vuoden kokoaikaisena työskennelleen henkilön työpanos vastaa yhtä henkilötyövuotta. Vastaavasti esimerkiksi vuoden ajan puolipäiväisenä työskennellyt henkilö vastaa puolta henkilötyövuotta. (Tilastokeskus 2021a.)

**Palkkatulo** tarkoittaa henkilötyövuosien aikaansaamaa palkkatuloa kuntaan. Työllisyysvaikutusten (htv.) aikaansaamien palkkatulovaikutusten laskemisessa hyödynnetään Tilastokeskuksen palkkarakennetilastoja. Niistä johdetaan toimialoittaiset kokoaikaisien palkansaajien kokonaisansiot (mediaani) kuukaudessa. Palkkarakennetilasto kuvaa palkansaajien kokonaisansioita ja niiden muodostumista tilastointivuoden viimeisellä kolmanneksella. Tilaston tiedot perustuvat pääosin työnantajasektorikohtaisten palkkatilastojen tilastoaineistoihin. Tilaston tietosisältöä täydennetään Tilastokeskuksen rekisteritiedoilla. Palkkarakennetilasto kuvaa siis palkansaajien kokonaisansioita. Kokonaisansio sisältää säännöllisen työajan ansion lisäksi yli- ja lisätyöpalkat, päivystys- ja varallaolokorvaukset sekä muut ei-säännöllisestimaksut lisät. Kokonaisansio ei sisällä kertaluonteisia palkkaeriä, kuten lomarahaa ja tulospalkkioita. (Tilastokeskus 2021c.)

Taloudellisena mittarina käytettävää palkkatuloa ja palkkaverotuloa ei ole mahdollista arvioida kattavasti kaikilta tarkasteltavilta toimialoilta. Tilastokeskuksen palkkarakennetilaston laatuselosteessa todetaan, että ”Palkkarakennetilaston ulkopuolelle jää yksityisellä sektorilla yritysten ylin johto sekä yrityksen päätoimialan mukaan maa-, metsä- ja kalatalouden, työnantajakotitalouksien ja kansainvälisten järjestöjen toimialat” (Tilastokeskus 2021b). Tästä syystä palkkatuloja ja palkkaverotuloja ei ollut mahdollista laskea toimialoilta TOL 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous, TOL 03 Kalastus ja vesiviljely sekä TOL 02 Metsätalous ja puunkorjuu.

Tilastokeskuksen palkkarakennetietokannasta ei ole käytettävissä toimialoittaisia palkkatietoja maakunta-, seutukunta- tai kuntatasolta vaan kuukausiansiot ovat valtakunnallisia. Tilastossa poikkeuksellisen suuripalkkaiset nostavat keskiarvoa ja tämän vuoksi palkkarakennetilastoissa on suositeltu mediaanin käyttöä keskilukuna. Käytännössä mediaani tarkoittaa sitä, että puolet palkansaajista ansaitsee enemmän kuin mediaaniluku ja puolet vähemmän. Toimialoittaiset kokonaiskuukausiansiot kerrotaan 12,5:llä, jotta saadaan toimialan yhden henkilötyövuoden kokonaisvuosiansio lomarahoineen. Edelleen kokonaisvuosiansiot kerrotaan toimialoittaisilla henkilötyövuosilla, ja lopputulemana muodostuu toimialoittainen palkkatulo. (Järviluoma & Kauppila 2019.) Laskemalla yhteen toimialoittainen palkkatulo saadaan kokonaispalkkatulo.

**Palkkaverotulo** kuvaa palkkatulosta kuntaan kertyvää palkkaverotuloa (kunnallisverotulo). Työllisyysvaikutusten aikaansaamien palkkaverotulovaikutusten (kunnallisverotulot) määrittämisessä tukeudutaan Kuntaliiton efektiivinen veroaste -tilastoon. Erilaisten verotettavasta ansiotulosta tehtävien vähennysten seurauksena kuntien tuloveroprosentit eivät vastaa todellista veroastetta kunnissa. Puhutaan efektiivisestä veroasteesta, joka on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin. Efektiivinen veroaste kertoo siten tuloveroprosenttia tarkemmin, mikä on kunnille kertyvä todellinen verotulo. Verosta tehtäviä vähennyksiä ovat muun muassa työtulovähennys, kotitalousvähennys sekä asuntolainan koron alijäämähyvitys. (Kuntaliitto 2021.) Toimialoitteiset palkkatulot kerrotaan efektiivisellä veroasteella, jolloin saadaan toimialan palkkaverotulo. Kun toimialoitteinen palkkaverotulo lasketaan yhteen, lopputulemana muodostuu kunnan kokonaispalkkaverotulo.

## 2.2 Selvitykseen sisällytettävät toimialaryhmät ja toimialat

Selvitykseen sisällytettävät toimialaryhmät ja toimialat ovat alkuperäisen toimialaselvityksen mukaisesti seuraavat:

1. Alkutuotanto ja elintarvikesektori

TOL 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous

TOL 03 Kalastus ja vesiviljely

TOL 10 Elintarvikkeiden valmistus

2. Metsäsektori

TOL 02 Metsätalous ja puunkorjuu

TOL 16 Puuteollisuus

TOL 31 Huonekalujen valmistus

3. Matkailusektori

Kuusamon matkailun taloudellisten tunnuslukujen määrittämisessä sovelletaan FT Pekka Kauppilan kehittämää, lähtökohdiltaan Pohjoismaisen mallin tulomenetelmään tukeutuvaa, matkailun aluetalousvaikutusten mittaamismenetelmää.

Toimialaryhmään sisältyviä toimialoja ovat *korjaamo- ja huoltamatoiminta, vähittäiskauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta, liikenne sekä virkistys- ja muut palvelut*. Matkailun tunnuslukujen pohjana olevat toimialoitteiset matkailutulo- ja matkailutyöllisyysprosentit ovat peräisin vuonna 2016 toteutetusta selvityksestä (Kauppila 2016).



Taivalkosken matkailun aluetalouden tunnusluvut ovat peräisin Pasi Satokankaan (2021) Lapin ammattikorkeakoululle toteuttamasta julkaisemattomasta *Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset Taivalkoskella vuonna 2019* selvityksestä. On korostettava, että Kuusamon ja Taivalkosken matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset eivät ole keskenään vertailukelpoisia.<sup>1</sup>

#### 4. Vähittäiskauppa

TOL 47 Vähittäiskauppa

## 2.3 Taloudelliset tunnusluvut ja muut mittarit

Alkuperäisen selvityksen ja sitä kautta myös seurantaraportin taloudellisiksi mittareiksi valikoituvat seuraavat toimialoja kuvaavat tunnusluvut:

- toimialan liikevaihto (euroa) vuodessa
- toimialan työllisyys (htv.) vuodessa
- toimialan palkkatulo (euroa) vuodessa
- toimialan palkkaverotulo (euroa) vuodessa
- Matkailun ja vähittäiskaupan liikevaihto- ja henkilöstötietoja vertailtaessa on huomattava, että molempien kuntien osalta matkailun tunnusluvut sisältävät myös matkailukysynnän synnyttämät tulo- ja työllisyysvaikutukset vähittäiskaupan alalle. Tältä osin matkailun ja vähittäiskaupan liikevaihto- ja henkilöstöluvut ovat päällekkäisiä.

Selvityksen toimialaryhmien kehitystä seuraavia muita relevantteja tunnuslukuja<sup>2</sup> ovat:

1. Alkutuotanto ja elintarvikesektori
  - Maatalous- ja puutarhayritysten määrä
  - Naudanlihantuotanto (kg)
  - Lypsylehmien määrä
  - Maidontuotanto (milj. l.)
  - Viljelyala (ha)
  - Poronomistajien määrä
  - Eloporojen määrä
  - Teurasporojen määrä

<sup>1</sup> Vaikka molemmat tutkimusmenetelmät pohjautuvat Pohjoismaisen mallin tulomenetelmään, on niissä tutkimusmenetelmällisiä eroavaisuuksia matkailun tulo- ja työllisyysprosenttien laskennassa sekä matkailutoimialojen luokittelussa.

<sup>2</sup> Toimialaselvityksen muihin mittareihin liittyvät huomiot ja reunaehdot on käyty tarkemmin läpi Järviluoman ja Kauppilan (2019) Kuusamon ja Taivalkosken toimialaselvitys raportissa.

## 2. Metsäsektori

Metsätalousmaan pinta-ala

Metsätalousmaan omistajuus

Puuston kokonaistilavuus puuntuotannon metsämaalla

Metsänomistajien hakkuuaikeiden arvioitu puutavarakertymä

Metsänomistajien hakkuuaikeiden arvioitu kantorahatulo

Suojeluvarausten osuus kuntien maapinta-alasta<sup>3</sup>

Alkuperäisessä selvityksessä tunnuslukuna ollutta Metsähallituksen metsätalousoikeuksissa olevien metsien pinta-alatietoja ei onnistuttu saamaan Metsähallitus Metsätalous Oy:stä selvityksen aikataulun puitteissa.

## 3. Matkailusektori

Rekisteröidyt yöpymiset tilastointivelvollisissa majoitusliikkeissä

Kuusamon lentoaseman matkustajamäärät

Kesämökkien lukumäärä<sup>4</sup>

## 4. Vähittäiskauppa

Kauppa sijaintirakennusten kerrosalatietoja ei ole päivitetty edellisen selvityksen jälkeen.

---

<sup>3</sup> Suojeluvarauksilla tarkoitetaan tässä sitä, että mukana ovat jo suojeltujen alueiden lisäksi myös valtiolle suojelutarkoituksiin hankitut alueet, joita ei vielä ole perustettu virallisesti suojelualueiksi.

<sup>4</sup> Tilastovuodesta 2020 alkaen kesämökkikanta muodostetaan rakennusluokituksen luokkaan 021 (Vapaa-ajan asuinrakennukset) kuuluvista rakennuksista ja aikaisemmin kesämökkikantaan kuuluneet pientalot, joilla on rakennus- ja huoneistorekisterissä merkintänä ”käytetään vapaa-ajan asumiseen” eli ns. mummonmökkit, eivät enää sisälly kesämökkeihin. Niiden sijaan vuokrattavat lomamökkit luokitellaan nyt kesämökkitalastoon kuuluviksi.

### 3 PAINOPISTETOIMIALOJEN TUNNUSLUVUT JA KEHITTÄMISEN SEURANTA

Taloudellisten ja muiden mittarien ilmaisemat tunnusluvut sekä kehitys on kuvattu toimialaryhmittäin taulukoissa 1–4. Taulukoissa sarakkeissa olevat merkintä '-' tarkoittaa, että kyseisiä tunnuslukuja ei ollut käytettävissä.

Taulukko 1. Kuusamon ja Taivalkosken alkutuotantoa ja elintarvikesektoria kuvaavat tunnusluvut (Jänkälä 2021; Luonnonvarakeskus 2021a; Tilastokeskus 2021b, 2021d, 2021e, 2021f).

Taloudelliset tunnusluvut:	Kuusamo	Taivalkoski
TOL 01 Kasvinviljelyn ja kotieläintalouden liikevaihto 2019	13,3 milj. € -3 % (2017)	3,9 milj. € +3 % (2017)
TOL 03 Kalastuksen ja vesiviljelyn liikevaihto 2019	2,4 milj. € +14 % (2017)	2,1 milj. € -
TOL 10 Elintarvikkeiden valmistuksen liikevaihto 2019	28,1 milj. € -1 % (2017)	-
<b>Alkutuotannon ja elintarvikesektorin liikevaihto yhteensä 2019</b>	<b>43,8 milj. €</b> <b>±0 % (2017)</b>	<b>6,0 milj. €</b> <b>-20 % (2017)</b>
Osuus kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen liikevaihdosta 2019	5 %	7 %
TOL 01 Kasvinviljelyn ja kotieläintalouden henkilöstö 2019	99 htv -8 htv (2017)	45 htv -5 htv (2017)
TOL 03 Kalastuksen ja vesiviljelyn henkilöstö 2019	16 htv +2 htv (2017)	11 htv -
TOL 10 Elintarvikkeiden valmistuksen henkilöstö 2019	101 htv - htv (2017)	-
<b>Alkutuotannon ja elintarvikesektorin henkilöstö yhteensä 2019</b>	<b>216 htv</b> <b>-6 htv (2017)</b>	<b>56 htv</b> <b>-14 htv (2017)</b>
Osuus kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen henkilöstöstä 2019	6 %	9 %
TOL 10 Elintarvikkeiden valmistuksen palkkatulo 2019	3,9 milj. € +3 % (2017)	-
TOL 10 Elintarvikkeiden valmistuksen palkkatulo 2019	0,5 milj. € ±0 % (2017)	-
<b>Muut tunnusluvut:</b>	<b>Kuusamo</b>	<b>Taivalkoski</b>
Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä 2020	152 -13 kpl (2017)	57 -6 kpl (2017)
Naudanlihantuotanto 2020	542 888 kg -3 % (2017)	86 858 kg -6 % (2017)

Lypsylehmien lukumäärä 2020	1218 -85 (2017)	595 -25 (2017)
Maidontuotanto 2020	10,8 milj. l -6 % (2017)	6,0 milj. l +5 % (2017)
Viljelyala 2020	5 221 ha -1 % (2017)	1 568 ha +9 % (2017)
Poronomistajia 2019–2020	169 +3 (2017)	86 -3 (2017)
Eloporoja 2019–2020	7167 -174 (2017)	3191 +251 (2017)
Teurasporoja 2019–2020	2723 +224 (2017)	1536 +595 (2017)

Taulukko 2. Kuusamon ja Taivalkosken metsäsektoria kuvaavat tunnusluvut (Luonnonvarakeskus 2021b, Metsäkeskus 2021; Näpänkangas 2021; Tilastokeskus 2021d, 2021e; Väisänen 2021).

Taloudelliset tunnusluvut:	Kuusamo	Taivalkoski
TOL 02 Metsätalouden ja puunkorjuun liikevaihto 2019	23,6 milj. € +10 % (2017)	15,6 milj. € +200 % (2017)
TOL 16 Puuteollisuuden liikevaihto 2019	177,8 milj. € -2 % (2017)	7,2 milj. € +4 % (2017)
TOL 31 Huonekalujen valmistuksen liikevaihto 2019	4,2 milj. € +23 % (2017)	-
<b>Metsäsektorin liikevaihto yhteensä 2019</b>	<b>205,6 milj. € -1 % (2017)</b>	<b>22,8 milj. € +88 % (2017)</b>
Osuus kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen liikevaihdosta 2019	22 %	26 %
TOL 02 Metsätalouden ja puunkorjuun henkilöstö 2019	111 htv -5 htv (2017)	51 htv +33 htv (2017)
TOL 16 Puuteollisuuden henkilöstö 2019	244 htv +12 htv (2017)	50 htv -1 htv (2017)
TOL 31 Huonekalujen valmistuksen henkilöstö 2019	24 htv +3 htv (2017)	-
<b>Metsäsektorin henkilöstö yhteensä 2019</b>	<b>379 htv +10 htv (2017)</b>	<b>101 htv +32 htv (2017)</b>
Osuus kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen henkilöstöstä 2019	10 %	17 %
TOL 16 Puuteollisuuden palkkatulo 2019	8,6 milj. € +7,5 % (2017)	1,8 milj. € ±0 % (2017)
TOL 16 Puuteollisuuden palkkaverotulo 2019	1,1 milj. € ±0 % (2017)	0,2 milj. € ±0 % (2017)

<b>Muut tunnusluvut:</b>	<b>Kuusamo</b>	<b>Taivalkoski</b>
Metsätalousmaan pinta-ala 2019 <sup>5</sup>	469 770 ha +15 921 ha (2018)	234 221 ha -672 ha (2018)
Metsätalousmaan omistajuosuudet metsätalousmaan pinta-alasta 2019	Yksityisluonteiset 64 % Yhteisöt 22 % Yhtiöt 1 % Valtio 13 %	Yksityisluonteiset 33 % Yhteisöt 1 % Yhtiöt 1 % Valtio 65 %
Puuston kokonaistilavuus puuntuotannon metsämaalla 2019	27 milj. m <sup>3</sup>	15 milj. m <sup>3</sup>
Kokonaistilavuuden muutos puuntuotannon metsämaalla 2009–2019	+11 %	+19 %
Hakkuuaikomusten arvioitu puutavarakeräys 2020	493 943 m <sup>3</sup> -40 387 m <sup>3</sup> (2018)	303 288 m <sup>3</sup> +60 179 m <sup>3</sup> (2018)
Hakkuuaikomusten arvioitu kantorahatulo 2020	12,0 milj. € -15 % (2018)	7,3 milj. € + 20 % (2018)
Suojeluvaramuutosten osuus kunnan maapinta-alasta 2021	11,4 %	9,1 %

Taulukko 3. Kuusamon ja Taivalkosken matkailua kuvaavat tunnusluvut (Finavia 2021; Kauppila 2016; Satokangas 2021; Tilastokeskus 2021d, 2021g, 2021h, 2021i, 2021j).

<b>Taloudelliset tunnusluvut:</b>	<b>Kuusamo</b>	<b>Taivalkoski</b>
<b>Välitön matkailutulo yhteensä 2019</b>	<b>126,5 milj. €</b> <b>+12 % (2017)</b>	<b>7,3 milj. €</b>
josta korjaamoille/huoltamoille kohdistui	4,1 milj. € ±0 % (2017)	-
josta vähittäiskaupalle kohdistui	36,1 milj. € +9 % (2017)	1,8 milj. €
josta majoitus- ja ravitsemistoiminnalle kohdistui	34,2 milj. € +3 % (2017)	4,7 milj. €
josta liikennepalveluille kohdistui	7,7 milj. € +15 % (2017)	0,2 milj. €
josta virkistys- ja muille palveluille kohdistui	44,4 milj. € +33 % (2017)	0,6 milj. €
Välittömän matkailutulon osuus kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen liikevaihdosta 2019	14 %	9 %

<sup>5</sup> Metsäsektorissa Kuusamon osalta pinta-alat poikkeavat merkittävästi vuoden 2019 luvuista. Pinta-alan muutos voi johtua kiinteistöjen omistuksissa on tapahtuneista muutoksista tai lukuihin mukaan otettavien kiinteistöjen valintaehdot poikkeavat esim. pinta-alan ja omistusosuuden huomioimisen suhteen edellisestä poiminnasta.

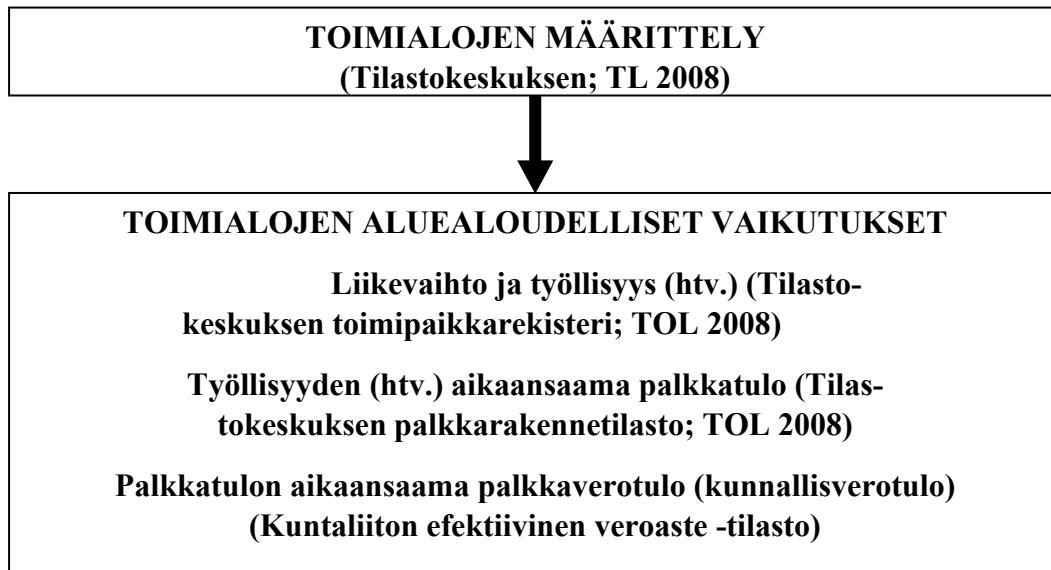
<b>Välitön matkailutyöllisyys yhteensä 2019</b>	<b>627 htv</b> <b>+36 htv (2017)</b>	<b>51 htv</b>
josta korjaamoille/huoltamoille kohdistui	12 htv -1 htv (2017)	-
josta vähittäiskaupalle kohdistui	106 htv -8 htv (2017)	5 htv
josta majoitus- ja ravitsemistoiminnalle kohdistui	232 htv -1 htv (2017)	37 htv
josta liikennepalveluille kohdistui	52 htv +1 htv (2017)	2 htv
josta virkistys- ja muille palveluille kohdistui	225 htv +45 htv (2017)	7 htv
Välittömän matkailutyöllisyyden osuus kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen henkilöstöstä 2019	17 %	9 %
Matkailun välitön palkkatulo 2019	20,3 milj. € +10 % (2017)	1,6 milj. €
Matkailun välitön palkkaverotulo 2019	2,7 milj. € +8 % (2017)	0,2 milj. €
<b>Muut tunnusluvut:</b>	<b>Kuusamo</b>	<b>Taivalkoski</b>
Rekisteröityjen yöpymisten määrä 2020	549191 -8 % (2018)	26760
Kotimaisten yöpymisten määrä 2020	466528 +5 % (2018)	20695
Ulkomaisten yöpymisten määrä 2020	82663 -46 % (2018)	6065
Kuusamon lentoaseman matkustajamäärä 2020	70943 -42 626 (2018)	
Kuusamon lentoaseman kotimaan liikenteen matkustajamäärä 2020	47689 -31 826 (2018)	
Kuusamon lentoaseman kv-liikenteen matkustajamäärä 2020	23254 -10 800 (2018)	
Kesämökkien määrä 2020	7518 +616 (2018)	1240 +3 (2018)
Paikallisten omistamia kesämökkejä 2020	1789 +68 (2018)	344 -4 (2018)
Ulkopaikkakuntalaisten omistamia kesämökkejä 2020	3671 +159 (2018)	712 +2 (2018)
Kesämökkejä, joiden omistajana perikunta, yritys tai tuntematon 2020	2058 +389 (2018)	184 +5 (2018)

Taulukko 4. Kuusamon ja Taivalkosken vähittäiskauppaa kuvaavat tunnusluvut (Tilastokeskus 2021d, 2021e).

Taloudelliset tunnusluvut:	Kuusamo	Taivalkoski
<b>TOL 47 Vähittäiskaupan liikevaihto 2019</b>	<b>149,6 milj. € +9 % (2017)</b>	<b>15,2 milj. € -5 % (2017)</b>
Osuus kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen liikevaihdosta 2019	16 %	18 %
<b>TOL 47 Vähittäiskaupan henkilöstö 2019</b>	<b>401 htv -31 htv (2017)</b>	<b>46 htv -5 htv (2017)</b>
Osuus kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen henkilöstöstä 2019	11 %	8 %
TOL 47 Vähittäiskaupan liikevaihto asukasta kohden 2019	9 888 € +11 % (2017)	3 830 € -3 % (2017)
TOL 47 Vähittäiskaupan palkkatulo 2019	12,6 milj. € -3 % (2017)	1,5 milj. € ±0 % (2017)
TOL 47 Vähittäiskaupan palkkaverotulo 2019	1,6 milj. € -6 % (2017)	0,2 milj. € ±0 % (2017)

## 4 YHTEENVETO JA POHDINTA

Tämän selvityksen tavoitteena oli seurantamallia hyödyntäen tuottaa Kuusamon kaupungin ja Taivalkosken kunnan aluetalouden painopistetoimialojen taloudellisten ja muiden tunnuslukujen kehitys suhteessa vuonna 2019 julkaistun selvityksen tunnuslukuihin. Toimialojen taloudellisten tunnuslukujen seurantamalli esitetään kuvassa 2.



Kuva 2. Toimialojen taloudellisten tunnuslukujen seurantamalli (Järviluoma & Kauppila 2019).

Selvityksessä on päivitetty kaikki keskeiset taloudelliset tunnusluvut sekä lähes kaikki muut tunnusluvut uusimmilla saatavissa olevilla tiedoilla. Taloudellisten tunnuslukujen pohjana toimivan Tilastokeskuksen toimipaikkarekisterin viive tilastojen julkistamisessa on reilu vuosi. Tämän vuoksi selvitystä tehtäessä käytettävissä olivat vuoden 2019 taloudelliset tunnusluvut. Selvityksessä esitettiin toimialojen taloudellisten tunnuslukujen osalta vain välittömiä vaikutuksia. Selvityksessä ei kiinnitetty huomiota niin sanottuihin vuotoihin aluetaloudesta, jolloin osa taloudellisista vaikutuksista suuntautuu alueen ulkopuolelle palkkatulojen, yritysten ostojen ym. seurauksena.

Muiden tunnuslukujen osalta vain harvoissa tapauksissa jouduttiin käyttämään vuotta 2020 vanhempia aineistoja. Aikaisemmassa selvityksessä avoimena tietona verkossa olleet maatilayritysten lukumäärä sekä metsätalousmaan pinta-ala- ja omistajuustiedot ovat saatavissa enää vain erillisten tietopyyntöjen kautta. Muissa tunnusluvuissa tiedot jäivät päivittämättä kahden tunnusluvun osalta. Alkuperäisessä selvityksessä mukana olleita Metsähallituksen metsätaloukskäytössä olevien metsien pinta-alatietoja ei onnistuttu saamaan Metsähallitus Metsätalous Oy:stä selvityksen aikataulun puitteissa. Lisäksi aiemmin tun-



nuslukuna käytettyä kaupan sijaintirakennusten kerrosalatietoja ei ole päivitetty edellisen selvityksen jälkeen. Selvityksen tuloksena syntyneet päivitetty tunnusluvut on esitelty selvityksen raportissa ja toimialojen kehityksen seuranta on esitetty taulukkoina ja diagrammeina erillisessä esityksessä (Liite 1).

Seurantaraportin taloudellisia tunnuslukuja on mahdollista hyödyntää aluetalouden ennustamiseen. Toimialoittain voidaan selvittää liikevaihto/työllisyysuhdeluku, joka ilmaisee, kuinka paljon toimialalla vaaditaan liikevaihtoa yhtä henkilötyövuotta kohti ja arvioida investointien vaikutuksia aluetalouteen sekä niiden panostuotos-suhdetta. Kuten selvityksen tuloksista ilmi käyvä päivittäistavarakaupan liikevaihdon ja työllisyyden kehitys osoittaa, eri toimialojen toiminta kehittyy ja tehostuu eri tahtiin ja sitä kautta myös toimialakohtaiset liikevaihto/työllisyysuhdeluvut ovat dynaamisia, mikä on otettava huomioon suhdelukuja sovellettaessa suunnittelun tukena.

### *Selvityksen keskeiset tulokset*

Kuusamon kaupungin taloudellisten tunnuslukujen kehityksestä voidaan havaita painopistetoimialojen yhteenlasketun liikevaihdon kasvaneen, vaikka suhteellisesti painopistetoimialojen osuus kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen yhteenlasketusta liikevaihdosta on laskenut. Erityisesti matkailun ja vähittäiskaupan toimialaryhmien liikevaihdot ovat kasvaneet vuoteen 2017 verrattaessa. Matkailun osalta kasvua on tapahtunut etenkin virkistys- ja muiden palveluiden toimialalla. Alkutuotannon ja metsäsektorin toimialaryhmien osalta liikevaihdossa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta. Yhteensä Kuusamon painopistetoimialojen yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi viisi prosenttia ja 25 miljoonaa euroa vuoteen 2017 verrattaessa.

Myös henkilötyövuosien kehitys oli samalla ajanjaksolla Kuusamossa positiivista ja henkilötyövuodet kasvovat painopistetoimialoilla yhteensä kahdeksan henkilötyövuotta ja painopistetoimialat tuovat 43 prosenttia Kuusamon henkilötyövuosista. Mielenkiintoisena huomiona voidaan nostaa vähittäiskaupan henkilötyövuosien lasku kasvaneesta liikevaihdosta huolimatta. Vähittäiskaupan osalta ei siis voida olettaa kasvavan liikevaihdon tuovan automaattisesti lisää työpaikkoja, vaan tehostunut kapasiteetin käyttö ja logistiikka lisäävät työn tuottavuutta. Työvoimavaltaisella matkailualalla kasvanut liikevaihto näkyy myös lisääntyneinä työpaikkoina, mutta työn tuottavuus kasvaa myös matkailussa mm. teknologisten ratkaisujen ja logistiikkaketjujen tehostumisen myötä. Uudet digitaliset ratkaisut ja kuluttajien ostokäyttäytymisen muutokset voivat aiheuttaa melkoisia muutoksia tuottavuuden nousussa.

Taivalkosken kunnan osalta painopistetoimialojen kokonaisliikevaihdon kehitys on ollut ajanjaksolla myös positiivista ja kasvua on tullut, matkailusektorin luvut pois lukien, 25 prosenttia ja yli yhdeksän miljoonaa euroa vuoteen 2017 verrattaessa. Kasvu on tullut pelkästään metsätalous ja puunkorjuu toimialan hyvän

liikevaihdon kehityksen tuloksena. Alkutuotannon ja vähittäiskaupan liikevaihdot ovat laskeneet seurantajaksoilla. Taivalkosken matkailusektorin osalta vuoden 2017 taloudellisia tunnuslukuja ei ole selvitetty. Vuonna 2019 matkailusektori toi aluetalouteen 7,3 miljoonaa euroa ja sen osuus oli yhdeksän prosenttia kunnan kaikkien yritysten kokonaisliikevaihdosta.

Metsäsektori vastaa myös Taivalkosken henkilötyövuosien vertailukelpoisesta kasvusta, jota tullut ajanjaksolla yhteensä 14 henkilötyövuotta. Samalla tavalla kuin liikevaihdossa myös työvoima on kasvanut eniten metsätalouden ja puunkorjuun toimialalla, yhteensä 33 henkilötyövuotta. Toimialaryhmistä työvoima on vähentynyt eniten alkutuotannossa. Matkailuala mukaan lukien painopistetoimialat tuovat Taivalkoskelle 254 henkilötyövuotta ja 43 prosenttia kunnan henkilötyövuosista.

Matkailun muissa tunnusluvuissa näkyvät maailmanlaajuisen koronapandemian negatiiviset vaikutukset kansainväliseen matkailuun vuodesta 2020 eteenpäin. Kansainvälisen matkailun palaaminen vuoden 2019 tasolle tulee eri ennusteiden mukaan kestämään vähintään kolme vuotta, mikäli pandemia saadaan globaalisti hallintaan (Kyyrä 2020). Kotimaisten asiakkaiden lisääntynyt kysyntä on paikannut erityisesti majoitusalan tilannetta, mutta on huomioitava, etteivät kotimaiset asiakkaat käytä samalla tavalla esimerkiksi matkailun ohjelmalveluita. Koronapandemian vaikutus matkailusektoriin tarkentuu, kun käytössä ovat talouden osalta vuosien 2020 ja 2021 tunnusluvut.

Alkutuotannon osalta maatalous- ja puutarhayritysten väheneminen on jatkunut koko seurantajakson ajan. Tämä näkyy erityisesti lypsytilojen määrän vähenemisenä. Tilojen lukumäärän lasku ei kuitenkaan näy yhtä jyrkästi maidon- ja lihantuotannon luvuissa. Taivalkosken osalta tuotannon luvuissa on jopa kasvua tilojen lukumäärän laskusta huolimatta. Tämä viittaa tilakokojen yhä jatkuvaan kasvuun. Huomioitavaa on myös, että maataloutta harjoitetaan enenevässä määrin myös elinkeinoverolain (EVL) piiriin kuuluvissa yrityksissä, jotka jäävät ainakin toistaiseksi tämän tilaston ulottumattomiin.

Metsäsektorissa Kuusamon osalta pinta-alat poikkeavat merkittävästi vuoden 2019 luvuista. Metsäkeskuksen mukaan pinta-alan muutos voi johtua siitä, että kiinteistöjen omistuksissa on tapahtunut muutoksia tai lukuihin mukaan otettavien kiinteistöjen valintaehdot poikkeavat esim. pinta-alan ja omistusosuuden huomioimisen suhteen edellisestä poiminnasta. Lisäksi Metsäkeskuksen metsän omistuksen tiedot ovat myös nyt aikaisempaa kattavammat. (Väisänen 2021.) Tämän seurantaraportin pinta-alatiedot vertautuvat vuoden 2019 lukuja paremmin myös Luonnonvarakeskuksen metsätalousmaan pinta-alatietoihin. Kuntien puuston kehitys on jatkunut seurantajaksoilla 2009–2019 vahvana ja Taivalkosken osalta tämä näkyy myös kasvaneina hakkuuaikomuksina ja niiden kantorahatulona.

Selvityksessä mukana olevat painopistetoimialat kattavat hyvin molempien kuntien suurimpien yksityisten työnantajien toimialat, mutta selvityksen ulkopuolelle jää molemmista kunnista joitakin merkittäviä toimialoja, joita on sivuttu jo aikaisemmassa selvityksessä. Kuusamossa merkittävimmistä yksityisen sektorin työllistäjistä selvityksen ulkopuolelle jää tieliikenteen tavarankuljetus. Taivalkosken suurimmista yksityisen sektorin työllistäjistä selvityksen ulkopuolelle jäävät metallituotteiden valmistus sekä televiestintä.

Tässä selvityksessä hyödynnetty ja alkuperäisessä toimialaselvityksessä esitelty tunnuslukujen seuranta-malli mahdollistaa pitkittäistutkimuksen jatkamisen myös tulevaisuudessa. Mikäli käyttöön halutaan vuoden 2021 taloudelliset tunnusluvut, ovat ne käytössä nykyisen julkaisusyklin jatkuessa aikaisintaan helmikuussa 2023. Taivalkosken osalta vuonna 2021 empiirisesti muodostettuja matkailutulo- ja matkailutyöllisyysprosentteja on mahdollista hyödyntää vielä vuosia eteenpäin, mutta Kuusamon osalta vuonna 2016 muodostetut tulo- ja työllisyysprosentit ovat päivityksen tarpeessa toimialaryhmän toimialojen rakennemuutosten vuoksi. Kuusamon matkailutulo- ja matkailutyöllisyysprosenttien empiirinen selvittäminen edellyttää erillistutkimusta.

## LÄHTEET

- Finavia (2021). Lentoliikenteen tilastot. Saatavilla osoitteesta: <https://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tietoa-lentoliikenteesta/liikennetilastot/liikennetilastot-vuosittain> (Viitattu 16.6.2021).
- Jänkälä, A-L. (2021). Kuusamon ja Taivalkosken porotilastot. Paliskuntainyhdistys. Henkilökohtainen sähköposti Anna-Leena Jänkälä/Arto Heikkinen. 16.6.2021.
- Järviuoma, J. & Kauppila, P. (2019). Kuusamon ja Taivalkosken toimialaselvitys. *Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B Raportteja ja selvityksiä* 92. 39 s. Saatavilla osoitteesta: <https://www.theseus.fi/handle/10024/227454> (Viitattu 14.6.2021).
- Kauppila, P. (2016). Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuusamossa. *Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B Raportteja ja selvityksiä* 45. 92 s. Saatavilla osoitteesta: <http://www.theseus.fi/handle/10024/103974> (Viitattu 16.6.2021).
- Kuntaliitto (2021). Kuntien veroprosentit ja efektiiviset veroasteet. Saatavilla osoitteesta: <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/kuntatalouden-tilastot/kuntien-veroprosentit-ja-efektiiviset-veroasteet-0> (Viitattu 16.6.2021).
- Kyyrä, S. (2020). Koronapandemian vaikutukset Suomen matkailukysyntään – kehitysarviot. *Työ- ja elinkeinoministeriö*. Saatavilla osoitteesta: <https://tem.fi/documents/1410877/16402203/Koronapandemian+vaikutus+matkailukysynn%C3%A4n+kehitykseen+2020+09+09.pdf/dcb5c863-6865-8a5f-f45e-ff2f18a05327?t=1599634405517> (Viitattu 15.2.2021).
- Luonnonvarakeskus (2021a). Luonnonvarakeskuksen tilastotietokanta. Maataloustilastot. Saatavilla osoitteesta: <https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/> (Viitattu 21.6.2021).
- Luonnonvarakeskus (2021b). Metsävarakartat ja kuntatilastot. Saatavilla osoitteesta: <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/metsa/metsavarat-ja-metsasuunnittelu/metsavarakartat-ja-kuntatilastot/> (Viitattu 23.6.2021).
- Metsäkeskus (2021). Hakkuuaikomukset. Saatavilla osoitteesta: <https://www.metsakeskus.fi/hakkuuaikomukset> (Viitattu 23.6.2021).
- Näpänkangas, J. (2021). Kuusamon ja Taivalkosken suojelevarausten osuus. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. Henkilökohtainen sähköposti Jouni Näpänkangas/Arto Heikkinen. 24.6.2021.
- Satokangas, P. (2021). Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset Taivalkoskella vuonna 2019. Lapin ammattikorkeakoulu. Julkaisematon selvitys.
- Tilastokeskus (2008). Toimialaluokitus TOL 2008. Saatavilla osoitteesta: <https://www.doria.fi/handle/10024/103614> (Viitattu 14.6.2021).
- Tilastokeskus (2021a). Alueellisen yritystoimintatilaston laatuseloste. Saatavilla osoitteesta: [https://www.stat.fi/til/alyr/2019/alyr\\_2019\\_2020-12-21\\_laa\\_001\\_fi.html](https://www.stat.fi/til/alyr/2019/alyr_2019_2020-12-21_laa_001_fi.html) (Viitattu 17.6.2021).

Tilastokeskus (2021b). Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto. Saatavilla osoitteesta: <https://www.tilastokeskus.fi/til/mmtal/index.html> (Viitattu 23.6.2021).

Tilastokeskus (2021c). Palkkarakennetilaston laatuseloste. Saatavilla osoitteesta: [https://www.stat.fi/til/pra/2019/pra\\_2019\\_2021-03-11\\_laa\\_001\\_fi.html](https://www.stat.fi/til/pra/2019/pra_2019_2021-03-11_laa_001_fi.html) (Viitattu 17.6.2021).

Tilastokeskus (2021d). Palkkarakenne. Saatavilla osoitteesta: <https://www.stat.fi/til/pra/index.html> (Viitattu 17.6.2021).

Tilastokeskus (2021e). Kuusamon ja Taivalkosken toimipaikkojen tilastotiedot kaikki toimialat. Erillistilaus Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Tilastokeskuksessa yhteyshenkilönä Virve Kokkonen.

Tilastokeskus (2021f). Kuusamon ja Taivalkosken maatilayritysten lukumäärä. Erillistilaus Tilastokeskuksen maataloustilastosta.

Tilastokeskus (2021g). Kuusamon ja Taivalkosken toimipaikkojen tilastotiedot matkailuala. Erillistilaus Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Tilastokeskuksessa yhteyshenkilönä Virve Kokkonen.

Tilastokeskus (2021h). Kuusamon ja Taivalkosken kesämökit. Erillistilaus Tilastokeskuksen asuminen ja rakentaminen tilastosta. Tilastokeskuksessa yhteyshenkilönä Mika Ronkainen.

Tilastokeskus (2021i). Taivalkosken majoitustilastot. Erillistilaus Tilastokeskuksen liikenne ja matkailu tilastosta. Tilastokeskuksessa yhteyshenkilönä Jussi-Pekka Rantanen.

Tilastokeskus (2021j). Tilastotietokanta Rudolf. Saatavilla osoitteesta: <http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland> (Viitattu 18.6.2021).

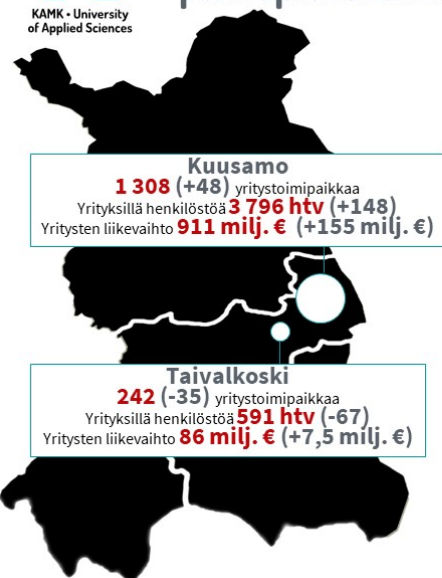
Väisänen, J. (2021). Metsäkeskuksen kunnittainen metsävaratieto omistajaryhmittäin. Metsäkeskus. Henkilökohtainen sähköposti Juha Väisänen/Arto Heikkinen. 1.7.2021.



## KUUSAMON KAUPUNGIN JA TAIVALKOSKEN KUNNAN ELINKEINOELÄMÄN PAINOPISTETOIMIALOJEN SEURANTA



### Kuusamon ja Taivalkosken painopistetoimialojen seuranta



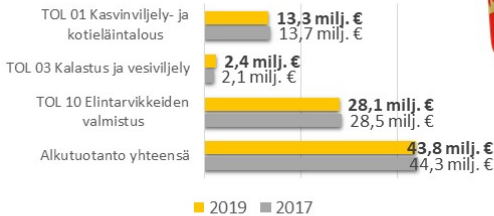
	KUUSAMO			
	LIIKEVAIHTO		HENKILÖTYÖVUODET	
	2019	2017	2019	2017
Alkutuotanto	44 milj. € 5 %	44 milj. € 6 %	216 htv 6 %	222 htv 6 %
Metsäsektori	206 milj. € 22 %	207 milj. € 27 %	379 htv 10 %	369 htv 10 %
Matkailu	126 milj. € 14 %	113 milj. € 15 %	627 htv 16 %	591 htv 16 %
Vähittäiskauppa	150 milj. € 16 %	137 milj. € 18 %	401 htv 11 %	433 htv 12 %
<b>Yhteensä</b>	<b>526 milj. € 57 %</b>	<b>501 milj. € 66 %</b>	<b>1623 htv 43 %</b>	<b>1615 htv 44 %</b>

Prosenttiosuudet kuvaavat toimialan osuutta kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen liikevaihdosta ja henkilötöyvuosista

	TAIVALKOSKI			
	LIIKEVAIHTO		HENKILÖTYÖVUODET	
	2019	2017	2019	2017
Alkutuotanto	6,0 milj. € 7 %	7,5 milj. € 9 %	56 htv 9 %	70 htv 11 %
Metsäsektori	23 milj. € 26 %	12 milj. € 15 %	101 htv 17 %	69 htv 10 %
Matkailu	7,3 milj. € 9 %	-	51 htv 9 %	-
Vähittäiskauppa	15 milj. € 18 %	16 milj. € 19 %	46 htv 8 %	51 htv 8 %
<b>Yhteensä</b>	<b>52 milj. € 60 %</b>	<b>35,5 milj. € 43 %</b>	<b>254 htv 43 %</b>	<b>190 htv 29 %</b>

Prosenttiosuudet kuvaavat toimialan osuutta kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen liikevaihdosta ja henkilötöyvuosista

## Liikevaihdon kehitys



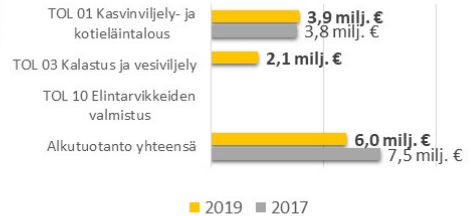
## Kuusamo



## Taivalkoski



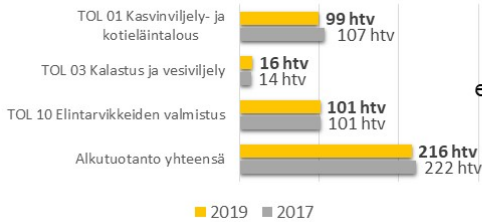
## Liikevaihdon kehitys



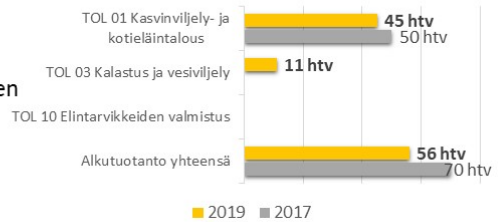
**3,9 milj. €** -  
elintarvikkeiden valmistuksen palkkatuloa

**0,5 milj. €** -  
elintarvikkeiden valmistuksen palkkaverotuloa

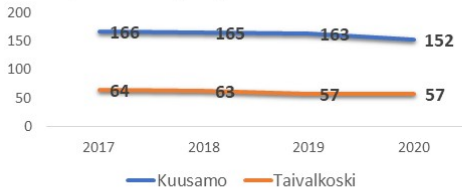
## Työvoiman kehitys



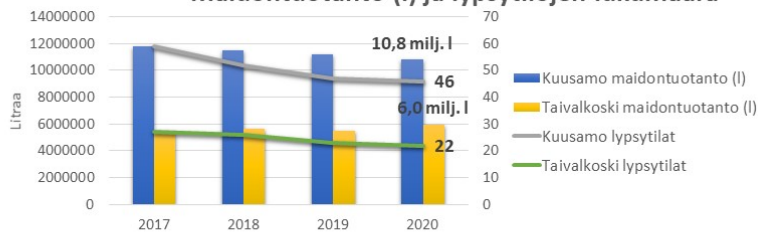
## Työvoiman kehitys



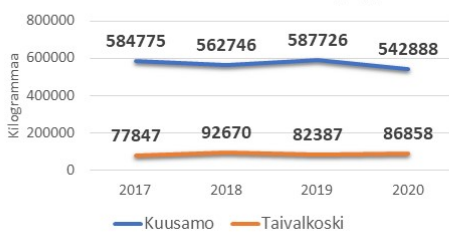
## Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä



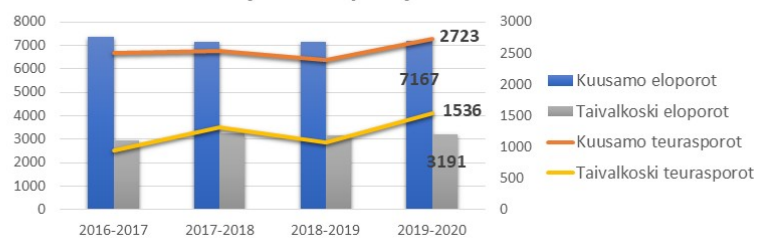
## Maidontuotanto (l) ja lypsytilojen lukumäärä



## Naudanlihantuotanto (kg)

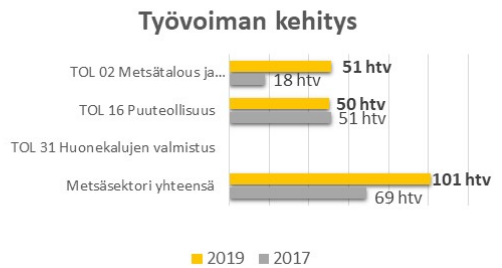
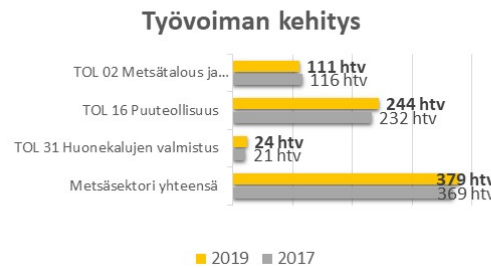


## Elo- ja teurasporojen lukumäärä

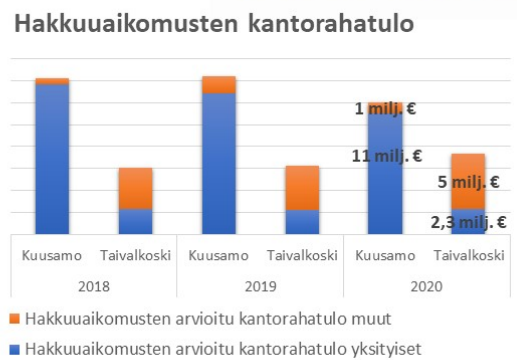
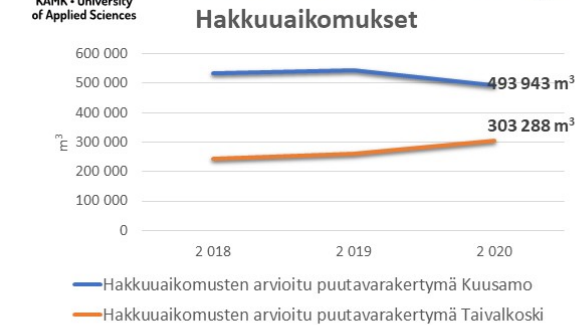




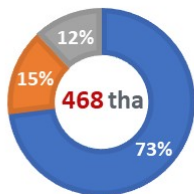
# Kuusamon ja Taivalkosken metsäsektorin kehitys



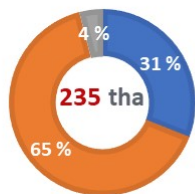
# Kuusamon ja Taivalkosken metsäsektorin kehitys



METSÄTALOUSMAAN OMISTAJUUS KUUSAMO 2021



METSÄTALOUSMAAN OMISTAJUUS TAIVALKOSKI 2021



- Yksityiset
- Valtio
- Yhtiöt, kunnat, seurakunnat ym.

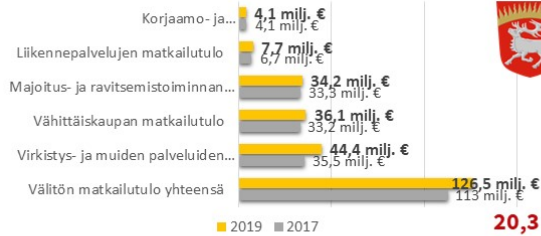
#### Muut tunnusluvut:

Puuston kokonaistilavuus puuntuotannon metsämaalla 2019  
 Kokonaistilavuuden muutos puuntuotannon metsämaalla 2009-2019  
 Suojeluvärausten osuus kunnan maapinta-alasta 2021

	Kuusamo	Taivalkoski
Puuston kokonaistilavuus puuntuotannon metsämaalla 2019	27 milj. m³	15 milj. m³
Kokonaistilavuuden muutos puuntuotannon metsämaalla 2009-2019	+11 %	+19 %
Suojeluvärausten osuus kunnan maapinta-alasta 2021	11 %	9 %



## Matkailutulon kehitys



## Kuusamo



## Taivalkoski



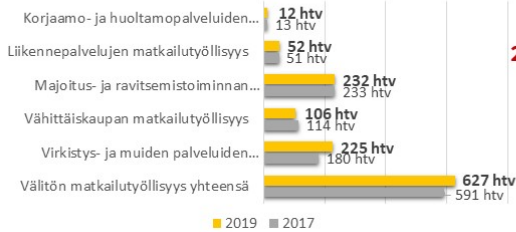
**20,3 milj. €** | **1,6 milj. €**

## Matkailutulo 2019

Tulokset eivät ole verrattavissa Kuusamon tuloksiin erilaisen toimialaluokituksen ja tutkimusmenetelmän vuoksi.



## Matkailutyöllisyyden kehitys



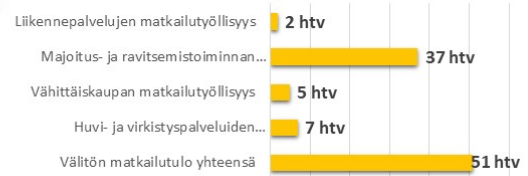
## matkailun palkkatuloa

**2,7 milj. €** | **0,2 milj. €**

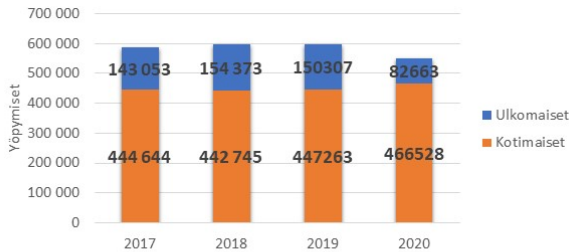
## matkailun palkkaverotuloa

## Matkailutyöllisyys 2019

Tulokset eivät ole verrattavissa Kuusamon tuloksiin erilaisen toimialaluokituksen ja tutkimusmenetelmän vuoksi.



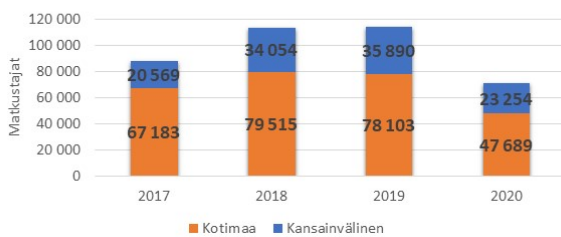
## Kuusamon rekisteröidyt yöpymiset



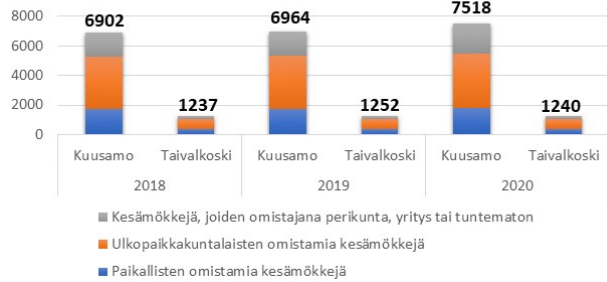
## Taivalkosken rekisteröidyt yöpymiset



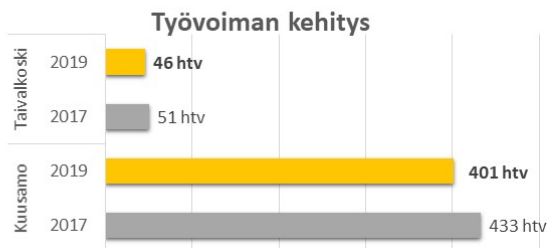
## Kuusamon lentoaseman matkustajat



## Kesämökkien lukumäärän kehitys



## Kuusamon ja Taivalkosken vähittäiskaupan kehitys



Kuusamo



Taivalkoski



**12,6 milj. €** | **1,5 milj. €**

vähittäiskaupan  
palkkatuloa

**1,6 milj. €** | **0,2 milj. €**

vähittäiskaupan  
palkkaverotuloa

## Lähteet

- Metsäsektori
  - Metsätalouden määrä ja omistajuus. Erillistilaus Metsäkeskus.
  - Puuston kokonaistilavuus. Luonnonvarakeskuksen metsävarataulukot: <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/metsa/metsavarat-ja-metsasuunnittelu/metsavarakartat-ja-kuntatilastot/>
  - Suojeluvarausten osuus. Erillistilaus Pohjois-Pohjanmaan ELY:n Luonto- ja alueidenkäyttökäyttöyksikkö
  - Arviot hakkuuainkomusten puutavarakertymistä ja kantorahoista. Metsäkeskuksen hakkuuainkomustilastot: <https://www.metsakeskus.fi/hakkuuainkomukset>
- Matkailusektori
  - Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset Kuusamossa ja Taivalkoskella.
    - Kauppila, P. (2016). Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuusamossa. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B Raportteja ja selvityksiä 45. 92 s. Saatavilla osoitteesta: <http://www.theseus.fi/handle/10024/103974>
    - Satokangas, P. (2021). Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset Taivalkoskella vuonna 2019. Lapin ammattikorkeakoulu. Julkaisematon selvitys.
  - Rekisteröidyt yöpymiset. Tilastokeskuksen majoitustilasto. Kuusamon luvut Visit Finlandin Rudolf-tilastopalvelusta: <http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland> sekä erillistilaus Taivalkosken osalta
  - Kuusamon lentoaseman matkustajamäärät. Finavian lentoliikennetilasto: <https://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tietoa-lentoliikenteesta/liikennetilastot/liikennetilastot-vuosittain>
  - Kesämökkien määrä. Erillistilaus Tilastokeskuksen Rakennukset ja kesämökkit -tilastosta.

## Lähteet

- Yritysten lukumäärä, liikevaihto sekä henkilöstön määrä. Erillistilattava tilastokeskuksen kunnittainen toimipaikkatilasto: <https://www.stat.fi/tup/yritystietopalvelu/kunnittainen-toimipaikkatilasto>
- Palkkatulot. Tilastokeskuksen palkkarakenneilasto: <https://www.stat.fi/til/pral/>
- Palkkaverotulot. Kuntaliiton efektiiviset veroasteet -tilasto: <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/verotus/kuntien-veroprosentit-ja-efektiiviset-veroasteet>
- Alkutuotanto ja elintarvikesektori:
  - Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä, naudanlihantuotanto, maidontuotanto, lypsylehmien lukumäärä sekä viljelyala. Luonnonvarakeskuksen tilastotietokanta: <https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>
  - Poronmistaajien ja porojen määrä. Paliskuntain yhdistys.
  - Toimialan TOL 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous liikevaihtoarvio. Tilastokeskuksen Maa- ja metsätalousyriyten taloustilasto <https://www.tilastokeskus.fi/til/mmtal/index.html> sekä erillistilasto Tilastokeskuksen Maa- ja metsätalousyriyten taloustilastosta